

Lähtö-Laulu,

elli

Hymästi - Tättö

Wainämöiselle.

Tak. Tuteinilda.

Annettu

Wipurissa A. Cedermallerin

Kirja-painosta vuonna 1819.

— — — Pictoribus atque poëtis
quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.
Scimus, et hanc veniam petimusque damus-
que vicissim.

HORATIUS.

Wiiſas, wanha Wáinámöinen,
runon iſä riemullinen —
riemullinen, rebellinen,
laulun kuuluſia latoja!
joka muistaa ajan mitat, —
muistaa meret kynnetyiksi,
ſarka-jaot ſaumotuiksi; —
itse kynſit kylmät meret,
itse ſauvoit ſarka-jaot.
Korkeus on ſinun kotos
Otawaiſen olka-päällä,
amarruus on aſun-majas
Kiildämässä kartanossa,
tähtein takana tulisten,
jonne järki juostessa
Kolme kertaa kumbastuupi.
Uhdistunut ajatuſen
Kallistuupi kauhtanalles,
pyllähtääpi pyörtäneenä
jalkais juureen nöyrhydessä,
Koska minä meikäläinen
hänen, hyvästi jäädöksi,

tässä lehdämään lähetän
 Kohden sinun kunnias,
 Kirkkautas korkealla.

Jää siis, vanha Väinämöinen,
 jää nyt julkinen hyvästi!
 Minä olen kauan kyllä
 suotta palvellut sinua,
 sekä onnen, omaisuuden,
 että arvon elämässä
 aldis andanut halulla;
 pois on ollut palkan pyynnö
 palawasta pörestäni,
 pois on palkkakin jätetty.

Lausuesssa laupiuttas,
 isouttas ihmetellen,
 luulin minä maani miesten,
 laulun puutteessa paremman,
 ottawan otolliseksi
 kandelieni kumaukset,
 hädänkset huonommatkin;
 mutta vasta minä muistan,
 hawaitsen jo harha-tiellä,

että kansa keskenänsä
 ombi kaino onnellensa
 Suomen seuloitun majoisfa,
 joissa yksi toisen tiellä,
 sääty säädyn wahingoksi
 etsii omaa etuansa,
 hylkää yhteisen hymnyden.

Kansa kylmä-kiskoisena
 ylen kattoo koto-kielen,
 puheen parren puhtahamman,
 johon jääpi suljettuna
 joukon wiisaus, walistus,
 niin kuin sato siemenehen,
 laho juurtuma jymähän.

Missä taikka millä lailla
 ombi Suomi siemenensä,
 kielen siemenen kotoisen
 kaswon kautta kartuttanut,
 silittellen sanat suuret
 kaunistellut kandelaelelle
 kunniaksi luonnon luojan,
 kirkkauden kiiroksiksi,

mainitamme mainioita
 kaisen kansamme seasfa.

Kalliolle Kallis Kieli,
 siemen Kielen suloisimman
 Ehlwetty on kuivamahan,
 katoamaan kansan luona,
 muuttumahan muistosamme
 muiden Kielden mukaisesti,
 että Suomen suuret sanat
 ovat oudot omaisille,
 wierahat ja wirheelliset,
 joit' ei tunne tuttawatkan
 murteen tähden moninaisen,
 tähden turmellun näkönsä.

Katsos, moni huono Herra
 häpeääpi hämnydina
 taitoansa tavallista,
 että osaa oikeasti,
 niin kuin moni meikäläinen,
 Kieldä kaunistu puhua.
 Moni tyhmä talon-poiika,
 suuta wäärin wäännistellen,

tahtoo olla taitavampi
 muita miehiä Eyläsä,
 kiskoo kielsä kapulan
 poikki puolin postillensa,
 että saisi puheen parien
 kääntymään kärkeksi,
 sanat selvät saastumahan
 wendo-wierasten wiolla.

Wiisas, vanha Wainämöinen,
 Laulu - Jumala jalompi!
 näin on laatu Suomen lasten,
 tapa, tundo turmelduna.
 Kerran tosin katoapi
 sekä kieli että kansa,
 jos et' auta armos kautta,
 tule turwaksi pikemmin,
 herätä Herraingin luona
 rakkautta rehellistä
 Eohden Eieldä kallihinda,
 Eohden kansaamme kotoista.
 Woimas kautta, Wainämöinen!
 tulifesta taimahasta
 Luja waiikutus läheta,

niin kuin nuoli Ilmarisen *),
 herättämään huolettomat
 muukalaiset täällä maalla,
 oman kansan kasvattamat,
 unhotuksensa unesta,
 pelastamaan paatuneetkin
 oman onnen orjundesta,
 että aina ja enemmän
 kukaan etsis' yhteyttä,
 hyödyntystä ja hymnyttä,
 eikä hylkäis' hymää kieltä,
 miesten kieltä miehuullista —
 miehuullista, merkillistä,
 kansan wäli-kappaletta
 walistukseen waeldaisfa.
 Miss' on kieli keweambi,
 fopiwambi, suloisemi,
 kuin on kieli Suomen kansan?
 ehk' ei konnat, kaihi-silmät,
 tunne päivää paistehesta,
 eikä sanain sileyttä
 niiden nuotista hawaitse;

*) Ilmarinen föreställes i Zinska Mythologien såsom luftens, åskans och windarnas beherrskare.

Katsoessa kulkemalla
 silmä-terät ovat oudot,
 kirkkautta katsoessa
 näkö pimence perästä.

Totisesti toinen aika,
 toinen meno, toinen mieli
 oli muinen Suomen maassa
 ennen esi-isillämme,
 Koskas, vanha Väinämöinen!
 Walda-kunnassas waelstet
 willa-waippa hartioillas,
 Kallis kandele kädessäs,
 jotas aina joka kerta
 kumautit kuulusasti,
 Koska oli kansan luona
 joko ilo taikka itku;
 sinä lauloit laupiaasti,
 lepytellen lohduttelit,
 ilon enensit elossas.
 Niina laulaissas lujasti
 leukas liikkui lempeästi,
 pääs ja partas järjivät,
 paadet paukkuiwat kowemmat

Kalliolla kaljamilla,
 randa-kivet rakoiliwat,
 Kajahteli ilman kanssi,
 pohjan porttikiin täräsi.

Hyddytyksen, hymän tähden
 soitit sinä kandeletta,
 ilahutit ihmishyhtä,
 itkit itsekkin ilosta,
 että kyllä kynnoleitä,
 linnun munan muotoista,
 kaseimmat karpaloita,
 vieris' filmistä sinungin,
 wuoti maahan mandereelle
 läpi wliiden willa-waipan,
 kautta sarka-kauhtanasi,
 niin kuin kallis aamu-kaste
 runon kuiralle kedolle.

Silloin kansan kowemmangin,
 kuullessa kandelettas,
 sulsi sydän suosioksi,
 mieli muutettiin medeksi;
 itse wödingin emändä
 riensi randaan riemuisesti,
 rinnoin ruohoille rojasti,

linnut siivin sipsuttivat
yli pääs ja ymbärilläs,
kurkotellen, kirkotellen
nokka kirkangin norisi,
pirahтели pienen linnun;
meren peifot, metsän pedot,
murha - töihin mielhyväiset,
taukosivat tappamasta,
raatelemasta rumasti.

Rondiöt ja Karwa - hasfut —
Karwa - hasfut hallawammat,
kaiikki pedot pahimmatkin,
kallistellen kormiansa,
kuroittivat kurjan kaulan,
kita auki kiekottuna,
josta walui veri wielä,
kuuldelemaan kuminata,
sitä soittoa suloišta,
jok' on tuotu taimahasta
kisailemään lohduusta,
kutsuttu korkeudesta
enendamään iloamme.
Silloin soiton helinästä,
kasfutellen kasaisesti,

Fouri maata kormen poika
 Koveroilla kämmentillä,
 Käyden taka-käpäldillä
 Käyhu ahdalle kawahti.
 Silloin kannot ja kivetkin
 tepersiwät tandereella,
 lehdet puissa liehuttivat,
 oikeniwat oksat wäärät,
 ruohot maassa riemastuiwat,
 liikkui luendokin ilosta.

Minä muistan murehella
 tässä iditä nuoruudeni,
 muistan huonot hurvitukset,
 tutkin omaa turhuuttani,
 heikkouttani häpeän,
 Koska minä kandelessa,
 kowan käyräni siwulla,
 monda kieldä kakkennetta
 wasta huolella hawaitsen,
 tunnen tyhjän tyköni,
 tunnen puutokset teoissa.

Wiisas, wanha Wainämöinen!
 Anna andeeksi minulle,

ettän olen useasti
 Formiasi folkutellut
 Eowin Earkeilla runoilla,
 joiden piti päätin kautta,
 sauhun paksun pölllytessä,
 noustessa nokisen pilwen,
 poltto - uhrina palaman.
 Anna andeeksi minulle,
 ettän olen uuden uhrin,
 Euka tiesi kelwottoman,
 lähtö - laulun lewotoina
 tuonut tässäkin sinulle,
 että ombi ääni outo
 haljenneessa huilussani,
 Eoko Eandele säröinen;
 — — — ehkä sinä suostolla
 Eohtaat huonon heikkoutta,
 Eoskas tahdon totiseksi,
 halun hyväksi hawaitset.

Halu ombi mulla ollut,
 tahto Eauas tarkoittawa
 yli woimani wähäisen,
 että vielä viimeisellä,

laulamasta lähteisfäni
 lewon kalweeseen kotia,
 sydän potkii pomesfani,
 rinda palaa palkeheta,
 waatii vielä wiipymähän
 merelläkin myrskhyisellä,
 runon retkillä minua.

Mutta minä muistan Eyllä
 vielä wanhan vasta-tuulen,
 muistan leikin leiwättömän;
 minä tiedän mielesfäni,
 tunnen muutoksen menoissa,
 ett' ei herää hengettömät,
 ett' ei timet eikä kannot
 kandeleen ja laulun kautta
 siirry enää sioidansa,
 nouse kouko konnustansa,
 pesästänsä halli-parta,
 liiku luolasta pefomme.
 Waan sen siaan sydän-muna
 ombi muuttunut omaisten
 kallioksi kowemmaksi,
 jot' ei suosio sulata,
 eikä leikkaa lempensän.